

Kultur / **Bøger**

Maillot jaune til Nikolajsen

ANMELDELSE / 29.01.16

Rasmus Nikolajsen spiller på den efterhånden vante, systematiske 8-linjes-hest, men det hæmmer absolut ikke kvaliteten i hans seneste digtsamling *Tilbage til unaturen*.

Noa Kjærsgaard Hansen

Fra Rasmus Nikolajsens seneste projekt med Tour de France-krimien *Udbryderne* til denne udgivelse, er der langt. En lang og flad etape fyldt med sidevind. Fra de to tidligere udgivelser *Alting ender med et bryllup* (2008) og *Socialdemokratisk digt* (2010) til *Tilbage til unaturen* er der til gengæld kun en lille prologs penge. Dette er nemlig tredje bog i en serie af systematisk opsatte digtsamlinger bestående af 64 sider med otte linjer pr. side og otte stavelser pr. linje. I denne samling er der 14 digte i alt med hver deres naturstedsspecifikke og datoindrammende titel. Fra en Arlanda-Kastrup overflyvning i maj 2011 til den mindre konkrete, men mere bogstaveligt naturlige titel *Regn 2015*.

Mens de to foregående samlinger, groft optegnet, skildrer *kærlighed* og *politik*, fungerer *naturen* i denne tredje bog – udover at være det rum digtene optræder i og undres over – som en art syntese mellem kærligheden (hvis skilsmisse kan gå under denne kategori) og politikken. Også her kredser Nikolajsens sprog om metaforerne, som ofte forstyrres af en række veloplagte politiske indslag og spørgsmål. Og også her fungerer det glimrende:

»Stilheden fylder på mig, som
man fylder på en ovn, men så
kommer børnene løbende
og råber og skærer med små

lommelygter i dvalen. Kan
 man elske et menneske der
 er så uempatisk eller
 styret af syg normalitet,
 at det spiser dyr der blev født,
 nægtet deres natur, pint og
 dræbt i industrilandbruget?
 Og kan man lade være? ... «

Heri ligger lidt samme retoriske paradoks, som titlen refererer til; hvad er naturen, hvis den gøres til unatur? Og kan dette jeg elske dette du til trods for unaturen? Selvom spørgsmålene kan læses som en henvendelse til et du, som jeget har elsket eller måske stadig elsker, er det samtidig spørgsmål, jeget stiller til sig selv, som en slags intern poetisk refleksion. Det samme gælder for metaforikken. Uanset hvor klichéfyldte eller surrealistiske Nikolajsens billeddannelser er, når de altid i mål med hjælp fra et overlegent jeg, der afværger enhver mulighed for kritik:

» ... Ah, jeg nyder at
 skrive den slags, som da jeg gav
 slip og varm urin løb, som får
 ud på fold, gennem mig og shorts,
 mod min mave, som et kærtegn,
 og videre ud i havet.«

Det er svært ikke at tænke om digtenes jeg: *okay, så fyr den da af med de metaforer*. Og det er endnu sværere ikke at holde uvirkeligt meget af den måde Nikolajsen fremskriver digtets sidste scenarie på, helt saligt begejstret som en erotisk absurditet.

Enkelte steder er det denne skilsmisse, der ligger og lurer i periferien og trænger ind og overtager naturens sprog: »Jeg sover ikke. Jeg / arbejder ikke. Jeg lyver. / *Hvad var vores ægteskab? En / hvalryg i havoverfladen. / Men vi troede det var en / ø.*« Nogle steder tilskriver jeget digtene deres egen bogstavelige naturlighed: »Vesterhavsølgerne, smukke / og meningsløse, som linjer / i digte«. Faktisk bliver digtene så bevidste om sin egen væren, at de endda også fornemmer, at de handler om alt andet end den natur, de beskriver. De ved, at de er unaturlige: »Og ak, hvem der kunne / skrive et digt om roser der / bare handlede om roser.«

Mens en sådan postmoderne selvrefleksivitet ofte kan blive belastende og punkterende, formår Nikolajsen – i den måde han integrerer det i den tematiske ramme – at gøre det, ja, naturligt. Alligevel er der også en bevidsthed om det unaturlige i den måde digtene produceres på, noget forceret. Som i ovenstående eksempel med rosen – eller som her: »Jeg forsøger at skrive et / dårligt digt. Jeg aner ikke / hvad jeg skal gøre, stille op.«. Hele tiden er der denne sammenstilling mellem naturen og unaturen, hvad enten det er i

digtets eget forhold til sin tekstlighed eller mellem naturen og dens relation til digtene, politikken og kærligheden.

Unaturen kan således i *Tilbage til unaturen* være et sted jeget ønsker at vende tilbage til, som en slags præmoderne tilstand, hvor det ikke er mennesket og sproget, (»jeg kan ikke lade være / med at tænke på at verden / nok ville være smukkere / uden mennesker, der ville / blot ikke være nogen til / hele tiden at sige smukt«), der har konstrueret forestillingen om *natur*.

Eller måske handler det snarere om, at når jeget træder ud af disse drømmende tilstande som symbiosen mellem digt og natur forekommer at være, bliver det bevidst om det, der engang var natur, men nu er unatur. Det kommer tilbage til skilsmissem, som her både figurerer som den egentlige skilsmisse mellem to mennesker, men også som en skilsmisse mellem digt og natur. Digtet må bevidst konstrueres, således at jeget kan placeres i naturen; således at digtet kan imitere naturen og omvendt. Når digtet ikke skrives, når jeget ikke er i naturen, bliver unaturen – på trods af at den hele tiden er til stede – synlig. Som det står et sted, hvor jeget *roligt* står og ser himlen bryde sammen: »Det er resten / af tiden der er problemet.«

Måske er unaturen noget helt tredje; det dystopiske, »som når / flagermusene vågner og / spreder sig ud over Jylland«, måske noget fjerde; utopien om »Regn der trænger / ind gennem taget, drypper ned / og på gulvet straks danner et / helt nyt slags samfund«. Åh, eller måske endda noget femte; blot en konstruktion, som slet ikke kan forklares med sprog: »jeg / kan ikke sige det bedre / end Plet-Bernhard gør det her på / stranden, hvor han gør af havet.«

Der er så mange gode sætninger at tage af, så meget godt sprog, at jeg kunne blive ved med at finde på måder at tilgå denne unatur, blot som undskyldning for at citere. Men jeg holder her og lader en lille smule tekst, men forhåbentlig lige så meget begejstring ligge til næste læser.

FAKTA

Rasmus Nikolajsen (f. 1977) brød igennem med debuten *Digte om lidt* (2000) og har siden skrevet fire digtsamlinger, blandt andet *Socialdemokratisk digt*, som blev nomineret til Weekendavisens Litteraturpris. Rasmus Nikolajsen har desuden udgivet romanen: /

*Athen (2009) og
novellesamlingen: Den
ulykkelige
boghandler(2012).*

Tilbage til unaturen
Rasmus Nikolajsen
Samleren
64 sider, 169,95 kr.